

[Damsgaard.]

og anlægsudgifter er næsten seksdoblet på de 14 år, hvor socialdemokratiet har været ledende i regeringen. Det er da et resultat!

Nu brugte det ærede medlem hr. Lysholt Hansen pegefingeren og sagde, at det var da helt mærkeligt, at nogen kunne blive forundret — ja, han siger: forarget. Det ved jeg heller ikke om der er nogen der bliver, men forundret, det synes jeg jo nok man kan være. Og hr. Lysholt Hansen mente, der var nogle folketingsmænd, der ville drage ud og fremkalde søde gys i de vinterkolde forsamlingshuse over det her. Det er nu ikke nødvendigt; det føler folk i de hjemlige omgivelser på deres krop.

Jeg må sige, at mig chokerer trods alt forslagets udgiftsstigning, ikke mindst på baggrund af erhvervenes og produktionens øjeblikkelige vilkår. De burde kunne få selv den nuværende regering til at rebe sejlene, og det er man måske også parat til nu. Der skal et ukueligt arbejdsmod og god vilje til hos de erhverv, der producerer og skal bære denne byrde, og mange er da også ved at segne under den. Det er jo fra produktionen, disse kolossale og stigende beløb i sidste ende skal hentes. Det offentlige, og det vil sige både stat og kommuner, har kun ét sted at hente sine penge: hos skatteborgerne, og de igen har kun ét sted at hente skattepengene, nemlig gennem erhvervslevets produktion og beskæftigelse. Der er ingen genvej her. Og hvor længe tror regeringen at erhvervslevet kan bære yderligere byrder, uden at det vil svække initiativ og ny produktionsudvidelse?

Jeg nævner dette på baggrund af de offentlige udgiftsstigninger, d. v. s. stigningerne i statens udgifter og i de udgifter, som lovgivningen pålægger kommunerne. I indeværende år forventer man at lægge beslag på ca. $\frac{2}{3}$ af den samlede produktionsstigning i samfundet, men ud fra det foreliggende finanslovsforslag må man skønne, at de offentlige udgiftsstigninger i det kommende år vil lægge beslag på en endnu større andel af den produktionsstigning, vi med rimelighed kan forvente. Altså mere end $\frac{2}{3}$ lægger det offentlige beslag på. Det giver den offentlige udgiftsstigning en særlig alvorlig karakter, fordi den lader så lidt tilbage til de mange nyttige og nødvendige formål. Det er jo den samme produktions-

stigning, der skal danne grundlag både for erhvervenes investeringer, for en forbedring af den meget omtalte og dårlige betalingsbalance, for at den enkelte kan opnå noget for en ekstra indsats i produktionen og for alle de andre gode formål, som vi gerne ser fremmet. Alt dette skal — hvis det skal ske, og det ønsker vi det skal — komme fra produktionsstigningen i erhvervene. Derfor må det være et centralt spørgsmål, når vi skal vurdere de offentlige budgetter, om de også lader rimelig plads tilbage til disse andre formål. Gør de ikke det, så kommer vi meget nemt i den situation, at produktionsfremgangen og dermed det reelle grundlag også for løsningen af de offentlige opgaver bliver svagere, end det havde behøvet at blive.

Jeg ønsker naturligvis ikke hermed at sige, at offentlige udgifter ikke er produktive eller nyttige; så enkelt er problemet jo ikke. Vi må nok snarere erkende, at løsningen af de offentlige opgaver på mange områder lader meget tilbage at ønske. Derfor står vi ikke over for at dele mellem nyttige og unyttige udgifter, men over for at dele mellem de nyttige udgifter, som vi magter at klare i år, og de nyttige udgifter, som den begrænsede produktionsfremgang tvinger os til at udsætte til senere, og i denne sammenhæng må der også ske en afvejning over for de mange nyttige og nødvendige opgaver, som trænger sig på på andre områder, i erhvervene og for den enkelte, og som afskæres i samme omfang, som det offentlige lægger beslag på produktionsfremgangen.

Jeg går ud fra, at det også er sådanne overvejelser, der ligger bag, når det har været oplyst, at regeringen forud har skåret for ca. $\frac{1}{2}$ milliard kr. væk af de forslag til finanslov, der oprindeligt kom fra de enkelte fagministre. Det kunne i øvrigt være af interesse at høre, hvad det er, regeringen har skåret væk med denne halve milliard kr., for jeg tror ikke, at nogen fagminister er kommet med unyttige udgiftsønsker — det kan være nyttigt at få dette slået fast, og det vil jeg gerne gøre. Jeg er enig med den ærede finanslovsordfører for socialdemokratiet i, at det kan være nyttigt at få det slået fast en gang imellem, fordi vi i finansudvalget, som det blev sagt fra hr. Lysholt Hansens side, gerne vil have et